

Redaktör: Marie Sundberg debatt@di.se Telefon 08-573 650 98

Dagens orimliga situation där klimatvänlig el kostar lika mycket som klimatovänlig kolkraft måste brytas, skriver basindustrins företrädare i Sverige, Norge och Finland i en uppmaning till de nordiska regeringarna.

Koldioxidfri el måste bli billigare än smutsig kolkraft

Grundförutsättningen för nordisk konkurrenskraft och världsledande position i klimatomställningen, tillgången till koldioxidfri el till konkurrenskraftiga priser, är allvarligt hotad. Allt högre elpriser riskerar att leda till ökade globala utsläpp av växthusgaser och till att nordiska jobb försvinner. Detta i ett läge då 670 000 svenskar, finländare och norrmän går arbetslösa.

Norden är den region i världen som i störst utsträckning hämtar sin energi från källor som ger mycket låga utsläpp av växthusgaser; från vattenkraft, kärnkraft, bioenergi och vindkraft.

Genom en framsynt energipolitik lades under efterkrigstiden grunden till att Norden i dag har mycket låga utsläpp av växthusgaser och att vår industri samtidigt är världsledande på energieffektivisering.

Som företrädare för basindustrin i Sverige, Finland och Norge vill vi fortsätta att ta vår del av klimatansvaret. Vi är övertygade om att Nordens ambition att vara föregångare på klimat- och energiområdet definitivt är en global konkurrensfördel.

Kenneth Eriksson

ordförande, svensk basindustris samarbetsorganisation, SKGS

Martti Mäenpää

vd, finländska teknologindustri

Stein Lier-Hansen

generaldirektör, norsk industri

I Norden finns närmast unika förutsättningar att producera klimatvänlig el. Genom att satsa på energintensiv industri i denna region främjas såväl ett bättre klimat som nya jobb och ökat välbefinnande.

Tillgången till koldioxidfri el till konkurrenskraftiga priser – på sikt är allvarligt hotad. Orsaken är den över tid dramatiska ökningen av elpriserna, som bland annat beror på att marknaden domineras av ett fåtal stora energibolag.

Dessutom har marginalprissättningen och handeln med utsläppsrätter visat sig leda till orimliga och oönskade konsekvenser när de tillämpas samtidigt.

Systemet med utsläppsrätter syftar till att styra produktionen till att bli mer klimatvänlig. Mot detta finns inget att invända.

Elpriset sätts på elbörsen Nordpool efter den el som är dyrast att producera. Detta är som regel alltid den el som också leder till utsläpp av koldioxid. Denna elproduktion belastas dessutom med kostnader för utsläppsrätter som påverkat elpriset med 10 till 15 öre per kilowattimme de senaste åren.

Eftersom elproduktion som genere-

rar koldioxid sätter priset på all el – även den klimatvänliga – finns alltså ett incitament att behålla en viss mängd av den kolbaserade elen på marknaden.

I praktiken betalar elkonsumenterna i Sverige, Norge och Finland som om vi använder kolbaserad energi, trots att nästan hela vår elproduktion är billig och klimatvänlig.

I detta system är elkonsumenterna de stora förlorarna. Uppemot 58 miljarder kronor extra betalar hushåll och företag varje år för sin el som en konsekvens av att den kolbaserade elen sätter priset på all el.

Det är flera gånger mer än den faktiska kostnaden för utsläppsrätter för elproduktion i Norden varje år. Dessutom finns det inget incitament att sluta producera el med hjälp av dyr kolkraft. Det är precis tvärtom, eftersom den dyra kolkraften håller elpriset uppe.

Industrins syn på energifrågan är pragmatisk. För att kunna investera och säkra jobben behövs klimatvänlig el till konkurrenskraftiga priser. På en globaliserad marknad är elpriset en av de enskilt viktigaste faktorerna för industrins möjligheter att hävda sig.

Långsiktigt konkurrenskraftiga elpriser är därför en förutsättning för att basindustrin ska kunna fortsätta att investera och skapa arbetstillfällen i våra tre länder.

Klimatrikta elpriser blir dessutom i praktiken en garant för en klimatvänlig industriproduktion. En utflyttad nordisk industri skulle sannolikt innebära att de globala utsläppen ökade eftersom våra främsta konkurrentländer ligger efter oss både i klimatvänlig elproduktion och energieffektivisering.

Konsekvensen av dagens utveckling mot allt högre elpriser blir paradoxalt nog att utsläppen av växthusgaser ökar globalt, samtidigt som jobben försvinner här hemma. Det är ett felaktigt sätt att angripa klimathotet och dessutom en orimlig industripolitik.

Vi uppmanar därför våra respektive länders regeringar att omedelbart ta initiativ till åtgärder som leder till att den felaktiga prissättningen på koldioxidfri och klimatvänlig el undanröjs.

Det är hög tid att agera om politikernas utfästelser om höga klimatambitioner och full sysselsättning ska bli mer än tomma löften.